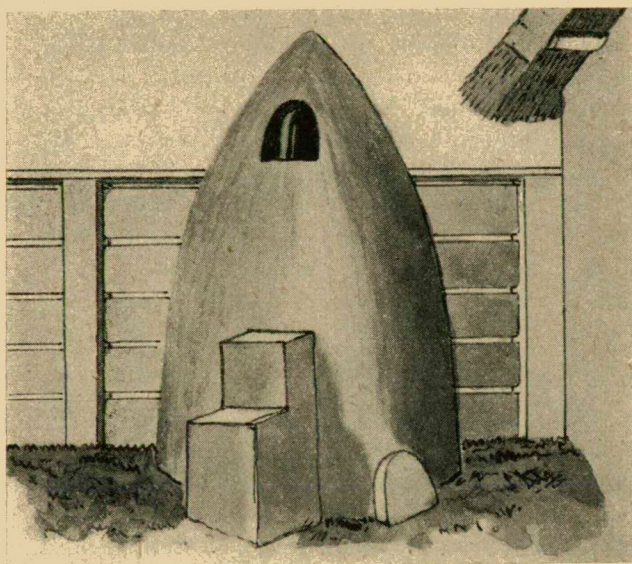

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Gabonás verem Hajdúszoboszlón.

Hajdúszoboszlón még az 1890-es években szokásban volt, hogy a szegényebb földművesek szemesterményüknek fennálló gabonás verneket készítettek. Az egész építmény 2 méter magas boglya alakú, nádból, sárból épült, mint a boglyakemence. Csak ritkán rakták vályogból, ami többbe is került. Mint öreg-

emberek elbeszélik, építése úgy történt, hogy nádból, csutkaköröből összeállították a vázát, kívül belül szalmás sárral jól beverték, azután aprópévás sárral besímítették, jól kiszáritották és hogy a tapasz jobban álljon rajta, bemeszelték. Ha a meszelést nem hanyagolták el és évente kétszer jó sűrű mésszel bemeszelték, évekig eltartott az építmény.

A boglya alakú verem egyik oldalán félhold alakú nyílás volt, melyet a verem szájának neveztek. Ezen öntötték be és szedték ki a szemet. Ezt a nyílást használat előtt és után kemence előtte szerű fedővel fedték be. Ez is sárból készült. A verem szájának megfelelően lent két lépcső volt, mely vályogból

készült. Az alsó lépcső magasabb és szélesebb, a felső alacsonyabb és keskenyebb volt. Az alsó lépcsőre a magasabb, a felsőre az alacsonyabb ember állott, mikor a verembe búzát töltöttek. A búzát a verembe kosárral vagy vékával töltötték. A gabona alá finom pelyvát töltöttek a verem földes fenekére, hogy fel ne nedvesedjen. Ha olykor-olykor megszellőztették, a gabona újig elállott benne.

Az öreg emberek elbeszélése szerint a fennálló verem sehol sem volt általános. Ott csinálták, ahol a talaj nyers volt és a vermet nem lehetett a földbe ásni. Ahol azonban a talaj összetétele és a földárja megengedte, szívesebben ásták a földbe.

A fennálló verem ma már eltűnt. A mellékelt ábrán feltüntetett is utolsó volt Hajdúszoboszlón és a 920-as években elpusztult. Az öreg emberek Hajdúböszörményben is emlékeznek ilyenekre de a civilizatio ezeket is eltüntette. Helyébe a búzás kamarákat emelte, mely ház alakú tetős szerkezetű, de ablak helyett szelelő lyuk van rajta. A szegény ember itt is még pelyvát hint a földre és erre tölti a búzát, de a jobbmódú már kitéglázza vagy kibetonozza a kamara földjét és így nem nedvesedik át. — Az elmondottak alapján a gabonás vermek elterjedési körét a Hajdúságra is kiterjeszhetjük.

(Debrecen.)

Ecsedi István.

Csura.

Az aradmegyei *Gyorok* mellett volt egy *Csura* nevű község. Ma *Szabadhely*, hajdan *Szombathely* egyik határrésze viseli e nevet. (CSÁNKI: I, 769). A község, melyben Johannita Konvent is volt, már a XIV. sz.-ban fennállott, de ennél bizonyára jóval idősebb. (MÁRKI: Arad m. tört.). A *Csuray* család fészke, s valószínű, hogy egy *Csura* nevű ősiüktől kapta nevét, mert ugyanitt *Csuraszombat* nevű falut, helyesebben talán falurészt, v. prádiumot is említenek, amelyik minden bizonnyal a *Csura* család valamelyik tagjának alapítása. (MÁRKI). Említenek aztán innen 1418-ból egy *Csura János* nevű birtokost is. (Ómagyar olvasókönyv, 242).

Csura ma is élő családnév Békésben. A Zichy Okmánytárban egy *Csura Péter* nevű somogyi jobbágyot találunk 1400-ból. Egy másik *Csurra* székelyföldi személynév az Okl. Sz.-ban van. Az Etym. Sz. csak erről a *Currá*-ról emlékezik meg, s azt mondja, hogy nem függ össze a somogyi *csúra* = csikó (állathívogató) tájszóval. Eredetéről nem nyilatkozik.